

KVALITATIVNA ANALIZA REZULTATOV IZ 1. DELAVNICE.

	TEME	POJMOVNE KATEGORIJE 1. REDA	POJMOVNE KATEGORIJE 2. REDA	INTERPRETACIJA
1	Kulturna, socialna, simbolna in ekonomska identiteta mestnega jedra	- duša in srce mesta, njegova identiteta; - tradicija in zgodovina; - prostor prestiža; - mestno jedro mora izkazovati kultiviranost, izbranost, butičnost, urejenost, kakovost, odličnost, tako s kulturno-zgodovinskega vidika kot z vidika ponudbe (izobraževalna, trgovska, storitvena); - mesto srečevanja, druženja, sprehodov, nostalgije in spominov; - čudovit in zelo raznolik ambient; - velik potencial za razvoj socialno ekonomskih vsebin, ki prepletajo tradicijo, odprtost, zgodovino, naprednost, kakovost, pripadnost, lokalnost, spomin, znanje ipd., ter tako sooblikujejo in krepijo edinstvenost in identiteto kraja.	Na 1. mestu: - Breg (+ -) - cviček (+) - Kapitelj (+) - situla (+) Na 2. mestu: - avtobusna postaja (-) - Tovarna zdravil Krka (+) - Revoz (+) - Šance (+) Na 3. mestu: - Glavni trg (+ -) - reka Krka (+ -) - Marof (+) Na 5. mestu (izbor): - mestno jedro (+ -) - Fotopub - Novomeška pomlad - kolesarstvo - Goga Na 6. mestu (izbor): - avtomobili (-) - ulični tlaki iz granitnih kock (-) - Jazzinty - Muzejski vrtovi	Mestno jedro bi moralo biti center dogajanja, druženja in raznolike ponudbe. Zgodovinsko jedro trenutno takšnih pričakovanj ne dosega, saj je zanemarjeno in prazno, obiskujejo pa ga predvsem sprehajalci brez denarnic. Starejši udeleženci delavnice (več kot 90 % udeležencev je bilo starejših od 30 let) doživljajo mestni prostor kot nekaj domačega, sentimentalnega, čutijo pripadnost do njega. Tistim, ki živijo v njem, je všečno, simpatično, luškano. Izgubile so se njegove vsebine in tako se predvsem med mlajšimi prebivalci izgublja pripadnost mestu. Mladi imajo zelo odtujen odnos do jedra - ne pomeni jim nikakršne presežne vrednosti, razumejo ga zgolj kot nek predel mesta, v katerem ni nič zanimivega (na vprašanje, s čim bi se pred prijateljem iz tujine postavili, so odgovorili, da z ničemer v jedru!). Med ljudmi blede poznavanje zgodovine mesta. Ker so rojstni kraj, kraj bivanja, kraj študija, kraj dela in kraj dopusta del identitete posameznika in ker mestno jedro večini predstavlja zgoščeno idejo kraja kot celote oziroma zgodbo kraja (osebi iz drugega kraja mesto predstavimo tako, da ga peljemo na sprehod v mestno jedro, po drugi strani pa sami primerjamo naše mestno jedro z mestnimi jedri drugih mest in se tako umeščamo v širši ekonomsko socialni evropski prostor), je mestno jedro (močan) povod doživljanja notranje in zunanje podobe posameznika (kako nas vidijo tisti, ki jim mestno jedro predstavljamo). Obiskovalcem od drugod je mestno jedro, ne glede na vse naštetu, zelo všeč.

				Vse skupine so ob naštevanju prepoznavnih značilnosti mesta ugotavljale, da imajo prepoznavne vsebine mesta lahko pozitiven, negativen ali obojen značaj. Zabeleženih je bilo 107 različnih asociacij na temo prepoznavnosti Novega mesta. Med naštetimi se prepletajo tako materialne kot nematerialne prepoznavnosti (glej stolpec: »Pojmovne kategorije 2. reda«).
2	Promet			
2.1	Promet na Glavnem trgu	- enosmerni promet s parkirišči v smeri vožnje za prebivalce Glavnega trga; - tranzitni promet v mestnem jedru naj ostane; - zagotoviti je potrebno več prostora za pešca in kolesarja; - nič več zapor in izrednih prometnih ureditev, ki rušijo ustaljen dnevni ritem ponudnikom blaga in storitev ter prebivalcem; - prireditve je potrebno umestiti v okvire sprejetega prometnega režima; - trgovci in gostinci ne nasprotujejo zaporam Glavnega trga za promet ob sobotah popoldne, ob nedeljah in v večernih urah; - prebivalci mestnega jedra nasprotujejo prometni obremenitvi zalednih ulic (stališče prebivalcev iz delavnice 4. 6. 2014).	- hrup (tlak iz granitnih kock); - prometna preobremenitev; - neurejen mirujoči promet; - novi most v smeri Bršljina; - dvom o varnosti za otroke pri uvedbi mešane cone za vozila in pešce.	Tranzitni promet v mestnem jedru ne bo mogoče povsem odpraviti, ga pa je mogoče znatno omejiti. Še vedno bo potekal med Gorenjimi vrati in Kandijkim mostom. S prometom je potrebno v mestnem jedru upravljati, ga regulirati, umirjati in ves čas spremljati (monitoring).

2.2	Mirujoči promet	- zagotoviti je potrebno dovolj parkirišč zunaj mestnega jedra; - parkirna hiša na Glavnem trgu ali v neposredni bližini; - garažna hiša v mestnem jedru z brezplačnim parkiranjem za prebivalce in njihove sorodnike; - dnevni migranti naj parkirajo zunaj mestnega jedra; - izven mestnega jedra naj bodo zagotovljene parkirne površine posebej za obiskovalce in posebej za dnevne migrante; - glede parkirnine sorazlična mnenja: od višjih tarif v mestnem jedru do polurnega ali celo enournega brezplačnega parkiranja; - parkomati, ki vračajo drobiž oz. avtomati za menjavo drobiža. - parkirišča za avtodome v neposredni bližini Glavnega trga. - prvi pogoj za naselitev je ureditev parkirnih mest oz. garaž (možnost najema ali nakupa).		Udeležence delavnice je bolj kot nova prometna ureditev skrbelo vprašanje urejanja mirujočega prometa, zlasti, če bo na voljo dovolj parkirnih mest ne samo v mestnem jedru, temveč tudi na njegovih robnih površinah. Strinjali so se, da naj dnevni migranti parkirajo zunaj mestnega jedra, toda za njih naj bodo, podobno kot za prebivalce mestnega jedra, na voljo posebna parkirna mesta z bolj ugodnim plačilnim režimom (npr. z dovolilnicami). Udeleženci so posebej poudarili, da je tako za revitalizacijo poslovnih dejavnosti kot za ponovno poselitev praznih stanovanj na Glavnem trgu in Rozmanovi ulici ključno zagotoviti zadosti parkirnih mest bodisi na prostem bodisi v garažnih hišah v mestnem jedru oz. v njegovi neposredni bližini.
2.3	Javni prevoz	- brezplačen (električni) minibus med parkirišči na obrobju mesta in mestnim jedrom po zgledu Pirana; - podaljšati je potrebno linije mestnega avtobusnega prometa (Češča vas, Otočec, Stopiče, Prečna, ...).	- taxi služba v večernem času; - rent-a-bike; - električna kolesa; - spodbujanje uporabe javnega prevoza.	Mestni avtobus je potrebno bolj približati ljudem, kar pomeni na eni strani potrebo po podaljšanju prog, po drugi pa potrebo po manjših prilagoditvah obstoječih prog, ko avtobus iz glavnih cest usmerimo v določena mestna območja (npr. Grm - do avtobusnega postajališča na Kandijski cesti je več kot 500 m).

3	Prenova Glavnega trga	- Potrebna je osvetlitev trga in fasad; - določiti je potrebno standarde za obnovo hiš; - atriji kot razvojni potencial trga; - odpreti je potrebno prehode skozi hiše v druge ulice; - na trgu je potrebno postaviti tudi klopi za posedanje (izven gostinskih vrtov); - na trgu je potrebno zagotoviti senco (drevesa).	- trg je neosvetljen (velja za celotno mestno jedro); - prazni objekti; - neurejeni atriji; - dotrajana in nevzdrževana komunalna in ulična infrastruktura; - neustrezni smetnjaki in njihove lokacije; - ureditev površin za pešce brez arhitektonskih ovir (invalidi, mamice z vozički); - ureditev tlakov brez asfalta; - markacija vsebin v jedru, usmeritvene table; - razsvetljava naj bo oblikovno poenotena, slavnostno je potrebno osvetliti tudi arkade; - poenotiti je potrebno izveske lokalov; - ekološki otoki; - izboljšane kolesarske poti; - stojala za kolesa; - urejene zasaditve dreves; - novoletna razsvetljava; - maketa s prikazom zgodovinskega mestnega jedra; - poenoteno oglaševanje; - obeležitve hiš znanih Novomeščanov; - ureditev prostora okoli vodnjaka; - banke ne sodijo v mestno jedro.	Pri načrtovanju revitalizacije mestnega jedra se soočimo s široko paleto problemov, kar na prvi pogled močno poveča kompleksnost prenove, toda brez širokega pogleda bi bil projekt obsojen na nedopustni redukcionizem, ki bi ogrozil celovitost izvedbe. Tu se srečujemo še s finančnimi in drugimi izvedbenimi možnostmi. Ker so tuje izkušnje zaradi lokalnih specifičnosti le delno uporabne, se postavlja vprašanje: kje in kako začeti? Kako vzdrževati zadostno odprtost postopkov, da ne bi med prenovo prišli do precedenčnih odločitev, ki bi vnaprej onemogočile sprotne spremembe in dopolnitve, ki jih zahtevajo nepredvidljive življenjske situacije, zlasti pri dlje časa potekajočih prenovah. Problematika prenove je namreč zaradi socialnih, kapitalskih in političnih interesov vpletenih težko obvladljiva. Vseh družbenih razsežnosti enostavno ni mogoče vnaprej predvideti in je zato potreben že na začetku temeljit premislek o konceptualnih vprašanjih, torej o temeljnih ciljih prenove in načinih njenega uresničevanja. Problematiko je potrebno torej zastaviti tako, da bo mogoče med prenovo izvesti smiselno selekcijo širokega spektra vprašanj, ki jih sprožijo prenovitvene dejavnosti (vzpostaviti hierarhijo problemov) v izogib negativnim presenečenjem med samim potekom prenove.
---	-----------------------	--	--	--

4	Glavni trg kot prostor druženja in preživljanja prostega časa (prostor spektakla)	- ves čas se naj nekaj dogaja; - atraktiven prostor, ki je namenjen druženju, kjer sem viden in vidim druge; - prostor, namenjen vsem generacijam; - poskrbeti moramo za več (kontinuiranega) dogajanja na ulici;	- večerni hrup (bojazen prebivalcev); - »Dnevna soba mesta«; - mestna promenada; - socialna pestrost; - drsališče in kotalkališče; - prostori druženja: gostinski lokali, Qulandia, športni centri, domače okolje (dom, ulica), sprehodi, otroška igrišča.	V Novem mestu se udeleženci delavnice odlično počutijo, ker se tukaj živi lagodno. Kot razkošje ocenjujejo možnost sprehodov v naravo, saj so razdalje kratke, vse je peš dostopno. Odgovor na vprašanje »Kje se prebivalci mesta največ družijo?« je odvisen predvsem od starosti udeležencev kulturnih prireditev in dogodkov (v organizaciji Založbe in knjižarne Goga, Dolenjskega muzeja, APT Teatra, Cerkve, ...). Na Glavnem trgu se družijo le v gostinskih lokalih, kar kaže na dejstvo, da osrednji odprti javni prostor v mestu nima ustreznih pogojev za druženje prebivalec izven gostinskih lokalov in njihovih vrtov.
---	---	--	---	--

5	Trgovska in gostinska ponudba	- odpiralni čas podaljšati v večer, tudi ob vikendih (do 22. ali celo 24. ure); - lokale odpreti na ulico, npr. Gostišče na trgu je preveč skrito za zidovi; - poskrbeti za kakovostnejšo trgovsko ponudbo, ki mora biti dopolnitev in ne konkurenca trgovskim centrom; - ohraniti osnovno oskrbo za prebivalce: hrana, obutev, obleka; - več trgovske ponudbe za mlade (npr. Zara, New Yorker, H&M, C&A s kakovostnejšo ponudbo kot v trgovskih centrih); - kakovostnejša gostinska ponudba (tradicionalna slovenska kuhinja); - tržnica z lokalno ponudbo tudi na Glavnem trgu (eko tržnica); - kulinarčne prireditve na Glavnem trgu; - dan/teden trgovcev;	- hrup (prebivalci); - kakovostnejša ponudba; - butična ponudba; - stare obrti (stara lekarna) – nostalgичni »retro«; - boljši trg; - veletrgovništvo; - delikatesa; - vinoteka; - »Odprta kuhna« (po zgledu Ljubljane); - sezonsko obarvana ponudba; - drobna obrt (frizerstvo, čevljarstvo, šiviljstvo, urarstvo itd.); - inovativnost in ustvarjalnost; - mestni menedžer.	Udeleženci delavnice so poudarili potrebo zlasti po daljšem odpiralnem času lokalov, s čimer se niso najbolj strinjali prebivalci mesta, ker se bojijo hrupa. Gostinski lokali bi morali dvigniti nivo ponudbe, jo prilagoditi tudi zahtevnejšim (poslovnim) gostom, predvsem pa poleg dopoldanskih malic nuditi ves čas tudi kosila in večerje. Na Glavnem trgu bi morali prirejati sezonske kulinarčne in druge kulturne prireditve, vezane na božično - novoletni čas, prihod pomladi, velikonočne praznike, 1. maj, jesen ipd. Največkrat navedena manjkajoča ponudba je restavracija in ob njej tudi vinoteka za spodbujanje vinske kulture glede na vinorodno okolje v regiji. Ponavljajo se želje po višji kakovosti hrane, podaljšanem delovnem času (ki se navaja za večino javnega programa in ponudbe mestnem jedru) in originalno lokalno pogojeno kuhinjo. Ob tem je bila omenjena tudi potreba po boljši izkoriščenosti javnih površin (atriji, trgi, ulice brez prometa) in gostinskih vrtov. Vprašani so večkrat poudarili, da pogrešajo manjšo delikatesno trgovino (osnovna ponudba živil) in manjše specializirane lokale (mesnica, zelenjava, obleka, obutev ipd.) na ustreznem, višjem nivoju kot je obstoječa ter pred leti na Glavnem trgu že delujočo drogerijo. Večkrat je bilo poudarjeno, da bi bila ponudba lahko na višjem nivoju in bolj tradicionalno "obarvana" z poudarjenimi lokalnimi posebnostmi. Na javnih površinah mestnega jedra želijo udeleženci delavnice ponudbo lokalne pridelave, različne tematske tržnice (boljši sejem, umetniška tržnica, "odprte kuhinje sveta", ekološka pridelava, ribe ipd.). Izkazali so potrebo po pestrejši ponudbi tržnice oz. organizacijo tržnice na odprtih javnih mestnih površinah. Zanimiva je tudi izražena želja po novi osnovni tržnici, ki pa naj bo ustrezne velikosti (ne prevelika oz. preobsežna). Udeležencev delavnice ne motijo lokali s hitro prehrano in tujo kuhinjo. Poslovni programi naj po mnenju udeležencev obsegajo dejavnosti, ki se lahko odpirajo v javni prostor, predvsem pa naj se v jedru združijo uradi in javne storitve, ki polnijo mestno jedro z uporabniki,
---	--------------------------------------	--	---	---

				po drugi strani pa zelo nasprotujejo prisotnosti finančnih inštitucij, kot so banke. Ob tem je bil podan predlog o uvedbi mestne blagajne oz. storitvene pisarne Mestne občine Novo mesto, kjer bi bilo mogoče plačevati različne storitve, ki jih nudi ali z njimi upravlja mestna občina, poudarjena pa je bila tudi potreba po tehnično-informacijski (gradbeni) pisarni in (že utečeni) duhovni oskrbi (cerkev). Zelo velik interes je bil izkazan po programih, prostorih in vsebinah za otroke. Ob poudarjanju varnosti na javnih površinah (dvom o varnosti pri uvedbi mešane cone za vozila in pešce) je bilo največ omemb drsališča in kotalkališča kot dobrega primera, igrišča na prostem v različnih oblikah (urejeni atriji, park, zaprte ulice) in zaprtih kontroliranih površinah (dnevni center, vrtec, hiša eksperimentov ipd.). Javni prostor naj omogoča spontane ali »ad hoc« dogodke, ki vključujejo otroke. Za uspešno uresničitev vseh teh predlogov udeleženci predlagajo usklajeno povezavo vseh dejavnosti in ponudbe v mestnem jedru. To bi lahko omogočala mestna pisarna oz. mestni menedžer, ki bi deloval kot povezovalni element vseh interesov v mestnem jedru. To funkcijo naj prevzame Mestna občina Novo mesto.
--	--	--	--	--

6	Mestno jedro kot kulturno središče (kulturna in druga ponudba)	- sezonske prireditve v povezavi z letnimi časi in prazniki; - kakovost in stalnost programov, ki »vlečejo« in so sami po sebi blagovne znamke; - prostori ustvarjanja in razstavljanja novomeških likovnih ustvarjalcev; - priložnostni ali tradicionalni koncerti novomeških glasbenikov in glasbenih šol; - več programov za mlade, zlasti za srednješolsko mladino; - izobraževalne delavnice za vse generacije – od otrok, srednješolcev, do še vedno aktivno zaposlenih in starejših; - programi v atrijih; - Daljši obratovalni čas TIC-a in knjižnice.	- likovne delavnice in razstave na prostem; - koncerti (ob praznikih); - »ad hoc« ulično dogajanje (ulična glasba); - festivali in predstave na prostem, - kino na prostem; - art kino; - čitalnica (branje poezije) in knjižnica (antikvariat) na prostem; - cvičkarija (-); - veliki in hrupni koncerti na Glavnem trgu (-); - plesni studio; - medgeneracijski skupnostni center (za druženje, delavnice, krožke, prostor debate in raznih predstavitev,...); - klubski prostori z živo glasbo in možnostjo plesa; - Bazar NVO; - stalna razstava o pomembnih Novomeščanih (mestni muzej); - alternativna ulična kultura; - prireditve na Frančiškanskem trgu; - Gogini večeri.	Negativni odnos je bil izpostavljen do Cvičkarije v današnji podobi in do velikih in hrupnih koncertov na Glavnem trgu, ki zahtevajo tudi spremembo prometnega režima, in naj bi se zato odvijali na Novem trgu ali na Loki. Mesto ponuja dovolj dogodkov, a občani so po mnenju nekaterih udeležencev preveliki »zapečkarji«. TIC je bil večkrat naveden kot trenutno neustrezen glede pojavnosti v prostoru, z neusklajenimi ali pomanjkljivimi informacijami ter z neustreznim delovnim časom (zaprto za vikende, zvečer ipd.). Udeleženci so izrazili željo po pestrem dogajanju na javnih mestnih površinah – torej na prostem, kar je posredno vezano na dejavnost TIC-a z naslova objavljanja in koordinacije različnih dogodkov. Zanimiva je tudi želja, da se v te namene uporablja še druge trge in površine poleg Glavnega trga ter da bi prireditve potekale vsak konec tedna (kar posredno namiguje na stalne zapore mesta od petka popoldne do nedelje zvečer). Ker je bila izražena želja po urejenem zaprtem javnem prostoru za potrebe skupnosti, je res skrajni čas za prenovu Narodnega doma, ki je bil zgrajen ravno v ta namen.
---	--	---	--	---

7	Prebivalci	- Glavni trg je potrebno ponovno napolniti s stanovalci; - ustvariti je potrebno pogoje za naselitev praznih stanovanj (mlade družine, umetniki v kombinaciji z ateljeji, podjetniki); - prizadevati si je potrebno za ohranitev socialno mešane strukture prebivalcev.	- previsok komunalni prispevek; - finančne spodbude; - načrtna revitalizacija degradiranih bivalnih površin.	Naselitev prebivalcev je edino zagotovilo za urejenost mesta in občutek življenja v njem. Prebivalci so tisti, ki dnevno skrbijo za podobo svojih nepremičnin in s tem za podobo mesta. Oni nadzorujejo dobro delovanje upravno administrativnih služb na vseh ravneh bivanja, so pobudniki izboljšav in v njih aktivno sodelujejo. Prvi pogoj za naselitev pa je ureditev parkirnih mest oz. garaž (možnost najema ali nakupa). Udeleženci so opozorili na potrebo po boljši koordinaciji aktivnosti in vsebin s strani občinske uprave v vlogi skrbnika mestnega jedra.
---	------------	---	--	---

8	Mestno jedro	- Urediti je potrebno mestne (večje in žepne) parke z urejeno parkovno infrastrukturo (tudi pokrite klopce, posaditi drevesa kot zeleno senco, igrala...). Na določenih mestih naj bodo le mize s stoli oz. klopmi, kjer bo mogoče počivati brez gostinske ponudbe. Če so v sklopu parka igrala, je potrebno poskrbeti za ustrezno ponudbo za starše (klopi, gostinska ponudba); - urediti je potrebno (po možnosti krožne) sprehajalne poti v mestu, s sprehajalno infrastrukturo, kot so npr. „trim naprave“ za razgibavanje, na določenih mestih naj bodo ležalniki z manjšo gostinsko ponudbo, lahko v obliki stojnice; - več javnih WC-jev; - vzpostaviti je potrebno nadzor nad hrupom.	- mestni parki (javne zelene površine); - Windischarjev vrt; - Restavracija na Bregu; - raznolikosti prostora: kulturno zgodovinski objekti in hiše: cerkvi, muzeji, obzidje, teater, mestna hiša, rojstne hiše in hiše delovanja znanih osebnosti, trg, vodnjak, arkade itd ter naravne danosti: Krka, Ragov log, Marof; - socialno ekonomska razgibanost: poslovno nakupovalni subjekti (trgovine, gostinski obrati, tržnica, odvetniške pisarne ter ostale storitvene dejavnosti, banke), izobraževalne ustanove (vrtec, šole, visoko šolstvo, glasbena šola, knjižnica, upravno administrativni uradi (upravna enota, sodišče, inšpektorati), sedeži ustanov civilne družbe in nevladnega sektorja, prostori bogoslužja; - raznolikosti možnih dejavnosti: druženje, sprehajanje, nakupovanje, kulturno in športno udejstvovanje, izobraževanje, udejstvovanje pri verskih obredih, zaposlitev, socializacija, učenje, spoznavanje, igranje; - vez z ostalimi mestnimi predeli, na žalost pa tudi tranzitna cesta.	Prednost mesta je obvladljivost mesta (kratke razdalje); Mestno jedro se od drugih predelov mesta razlikuje po strateški poziciji, zgodovinskem kontekstu, lepi vizualni podobi, utripu in dogajanju, specifičnosti ponudbe; po tem, da ima dušo, hkrati pa največ praznih stanovanj; po tem, da nudi poseben mir (izjema je Glavni trg). Največ pozitivnih plati jedra so našli njegovi prebivalci. Jedro jim je všeč, ker v njem najdejo (skoraj) vse, kar potrebujejo, in vse to je »na dosegu roke« (cerkev, gledališče, trgovina, šola, vrtec, možnost posedovanja vrtička, ...). Všeč jim je ambient, bližina reke in možnosti, ki jih ta ponuja. Čeprav jedro ni zgolj spalno naselje, ima poseben mir. Mnenja o slednjem so deljena, odvisna od tega, v katerem predelu kdo živi. Tisti, ki živijo v neposredni bližini lokacij nočnega dogajanja, so obupani in bi svoje nepremičnine že vrsto let radi prodali in se preselili drugam, a trdijo, da kupcev žal ni. Obiskovalci mestnega jedra so kot razlog njegovega obiska navajali specializirano ponudbo oz. storitve, ki jih drugje ni (npr. Čajarna, glasbena šola), obisk cerkva, druženje, zabavo, kulturne dogodke, ki naj bi jih bilo v jedru največ. Moti jih umazanija in nečistoča mesta, slaba vzdrževanost odprtih javnih površin v mestu, opuščeni objekti; Še vedno vidijo v njem presežno vrednost do ostalih mestnih območij. Ni urejenih urbanih prostorov, sprehajalnih poti z vso spremljajočo sprehajalno oz. parkovno infrastrukturo (klopce ob poteh, zelena senca, izobraževalne table, koši za smeti, koši za pasje iztrebke, športni rekviziti v smislu fitnes naprav, trim steze, javna razsvetljava); Slabo se počutijo na železniški in avtobusni postaji, ki sta izrazito slabo urejeni in vzdrževani; Pogrešajo javne površine in objekte, ki bi bili prostori oz. stičišče za druženje različnih starostnih skupin – starejših, mladih, družin z otroki. Moti jih nesnaga ob Narodnem domu in njegovo nezavidljivo stanje.
---	--------------	--	--	--

				Udeleženci so se strinjali, da je treba jedro urediti, tega pa se je treba lotiti z dolgoročno vizijo. To pomeni, da ga je treba urejati postopno, z možnostjo nadgradnje in z upoštevanjem prepleta ekonomije in urbanizma, z upoštevanjem pomena reke in z mislijo na njegove uporabnike (infrastruktura, vsebina, varnost).
9	Reka Krka	~ urediti je potrebno dostope do reke; ~ poskrbeti je potrebno za redno vzdrževanje obrečnega prostora.	- čolnarjenje (čolnarne); - kopanje (kopališče z ležalniki); - prostočasne (športne) aktivnosti na vodi; - pikniki; - tribune ob vodi.	
10	Promocija in obveščanje javnosti	~ slaba informiranost; ~ nujno mesečno usklajevanje dogodkov v mestu;	- tehnično informacijska pisarna za občane; - Info panoji ob vpadnicah v mesto; - Info točke; - Info web center/ agregat pobud in predlogov; - mesečni napovedniki v obliki letakov; - brezplačna telefonska številka (v povezavi s tehnično-informacijsko pisarno); - e-mailing liste občanov, podjetnikov; - jumbo plakati, oglasni stebri z mesečnimi napovedniki.	

11	Družbena odgovornost	- udeleženci niso dovolj informirani, da bi sodelovali v procesih sprejemanja odločitev; - v procese odločanja se jih vključuje prepozno, ko so odločitve že sprejete in zato na njihovo oblikovanje nimajo več vpliva. - v procese odločanja želijo biti vključeni v fazi oblikovanja dokumentov; - udeleženci ne poznajo različnih oblik in orodij soudeležbe državljanov, kot tudi ne mehanizmov sodelovanja.	- zakonsko določeni mehanizmi delovanja: zbori občanov, referendumi, ljudske iniciative. - »mehkejši« mehanizmi delovanja: pobude in vprašanja občinskim svetnikom, sodelovanje z občinsko upravo, neposredna komunikacija s kabinetom župana, sodelovanje z delovnimi telesi občinskega sveta, vključevanje v organizirane oblike civilne družbe (nevladne organizacije) itd.	Glede sodelovanja z Mestno občino Novo mesto so udeleženci izpostavili, da največ uporabljajo mehanizem enosmerne komunikacije - pisanja dopisov, pobud in predlogov neposredno na občinsko upravo in pogosto tudi mehanizem neposredne komunikacije z županom. Zelo redko vstopajo v proces izmenjave z občinskimi svetniki in delovnimi telesi občinskega sveta (le eden udeleženec uporablja mehanizem podajanja pobud in vprašanj občinskih svetnikov). Gospodarstveniki so omenili, da niso bili vključeni v noben proces odločanja v MONM. Glede mestnega jedra so sodelovali le na posvetih o začasnih delnih zapori Glavnega trga in ureditvi Glavnega trga, ki sta potekala 4. 6. 2014 in 18. 9. 2014 v Hostlu Situla na Glavnem trgu v organizaciji Regijskega NVO centra. Izpostavili so, da trenutno delavnico pozdravljajo, saj je prva tovrstna, ki jim omogoča podajanje konkretnih predlogov. Večkrat so poudarili, da Mestna občina Novo mesto ne upošteva predlogov in ne daje povratnih informacij. Poudarjajo, da niso na nobeni ravni vključeni v procese odločanja, bojijo se, da je ta delavnica zadnja na kateri bodo lahko podajali svoje predloge in da le ti ne bodo upoštevani. Ugotovili smo, da vlada splošno nezaupanje do političnih strank, procesov in odločitev, udeleženci občutijo nemoč in apatijo. Udeleženci želijo biti obveščeni ter izražajo željo po vzpostavitvi kanalov za zagotavljanje dvosmerne komunikacije. V tej fazi še ne artikulirajo drugih oblik, orodij in mehanizmov za vključevanje v procese odločanja. Izkazalo se je, da le nekaj udeležencev prepozna potencial vključevanja v nevladne organizacije. Njihovo vlogo vidijo v ožjem smislu (zadovoljevanje ožjih potreb in želja uporabnikov) in ne kot polje za razvijanje aktivnega državljanstva ter doseganja politično informiranih, ozaveščenih in aktivnih državljanov, ki se odzivajo skozi razprave, pobude, peticije itd. Na področju krajevnih skupnosti se je izkazalo, da so jih prepoznali kot zelo neodzivne. Navedeno je bilo na primer, da imajo nekatere krajevne skupnosti že pet let neažurirane spletne strani, da vključujejo občane le ob praznikih, ne pa takrat, ko gre dejansko za odločanje o pomembnih lokalnih odločitvah. Navedli so le en primer, ko se je krajevna skupnost odzvala in rešila težavo (odstranitev smeti in podrtje posušenega drevesa).
----	----------------------	---	---	--

12	Varnost	~ več nadzora policije in redarjev; ~ boljši nadzor nad prometom.		
----	---------	--	--	--

Poročilo pripravil:

Tomaž GOLOB, ZVKDS OE Novo mesto
strokovni koordinator delavnice